АДРАДЖЭННЕ НЯСПЫННЫ РУХ

НА пытанні карэспандэнта «МС» адказвае старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў Кацярына ЗЕНКЕВІЧ. Тэма размовы — ход выканання ў рэгіёне Дзяржпраграмы «Пераадоленне наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС на 2011—2015 гады і на перыяд да 2020 года».

— Кацярына Анатолеўна, што робіцца ў рэгіёне абласным Саветам дэпутатаў па ліквідацыі наступстваў самай страшнай у гісторыі чалавецтва тэхнагеннай катастрофы?

— Гомельскім абласным Саветам дэпутатаў зацверджаны і кантралюецца ход рэалізацыі комплексу мерапрыемстваў па выкананні Дзяржпраграмы. Наш Савет дэпутатаў таксама забяспечвае маніторынг і кантроль выканання праграмы, спрыяе ажыццяўленню яе палажэнняў на месцах.

Першы прыярытэтны кірунак дзейнасці нашых органаў мясцовай улады — сацыяльная абарона насельніцтва, забеспячэнне льгот і бясплатнае харчаванне навучэнцаў. Напрыклад, 83 % жыхароў вобласці, а гэта больш за 1,2 мільёна чалавек, знаходзіцца пад дыспансерным наглядам. Выдаткі на яго за 2016—2019 гады склалі 317 тысяч рублёў. За гэты ж перыяд дзякуючы сродкам рэспубліканскага бюджэту аздараўленне і санаторна-курортнае лячэнне прайшло больш за 257 тысяч чалавек.

Выдаткі на забеспячэнне бясплатнага харчавання навучэнцаў устаноў адукацыі, што размешчаны на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання, складаюць больш за палову ад агульнага фінансавання ў межах Дзяржпраграмы. Пятая частка гэтага бюджэту накіроўваецца на радыяцыйную абарону і адраснае прымяненне ахоўных мер. У выніку аздараўленне сельскагаспадарчых угоддзяў дазваляе вырошчваць чыстую прадукцыю.

— Прыклад, калі ласка.

— Фермерскія гаспадаркі Брагінскага раёна сёння могуць вырабляць прадукцыю са знакам «Эка». Яны выкарыстоўваюць перадавы аграрны досвед і тэхналогіі і цяпер вырошчваюць звыш трыццаці розных відаў агародніны і зеляніны: таматы, перцы, баклажаны, шпінат, рукалу. У прыватнасці, шмат разнавіднасцяў капусты: брокалі, цвятная, пекінская... Прадукцыя адпавядае ўсім нормам і рэалізуецца на рынкі, у гандлёвыя сеткі не толькі ў нашай краіне, але і за мяжой. Прэтэнзій да якасці прадукцыі брагінскіх фермераў няма.

— А як на Гомельшчыне фінансуюцца мерапрыемствы Дзяржпраграмы?

— За 2016—2019 гады ў межах Дзяржпраграмы ў вобласці рэалізавана мерапрыемстваў на агульную суму звыш 890 мільёнаў рублёў. У 2016—2020 гадах аб'ём сродкаў рэспубліканскага бюджэту, што накіроўваюцца на пераадоленне наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у выглядзе субвенцый у бюджэт Гомельскай вобласці, складзе 1173 мільёны рублёў, або 62 % ад аб'ёму агульнарэспубліканскага фінансавання.

— Ці адрозніваецца цяпер жыццё ў раёнах Гомельшчыны, што найбольш пацярпелі ў выніку аварыі на ЧАЭС, ад так званых чыстых раёнаў?

— Наша галоўная мэта — зрабіць усё, каб не было нават падставы для параўнання са знакам мінус. Вядома, што сацыяльна-эканамічнаму развіццю пацярпелых рэгіёнаў удзяляецца асаблівая ўвага, амаль 30 % агульнага фінансавання размяркоўваецца на падтрымку гэтых тэрыторый. У межах праграмы ЧАЭС у 2016—2019 гадах пабудавана 343 кватэры (дамы), з іх 18 кватэр прызначана для інвалідаў-чарнобыльцаў, 325 кватэр (дамоў) для спецыялістаў.

Хачу адзначыць, што за гэтымі сухімі лічбамі статыстыкі стаіць так неабходная дапамога людзям. Нагадаю: сем населеных пунктаў забяспечана прыродным газам, газіфікавана 770 жылых дамоў, пракладзена больш за 90 кіламетраў газаправода, уведзена ў эксплуатацыю дзевяць станцый абезжалезвання, пабудавана і рэканструявана тры артэзіянскія свідравіны, амаль 40 кіламетраў водаправодных сетак.

Праводзяцца іншыя жыццёва важныя мерапрыемствы: усталёўваюцца энергаэфектыўнае абсталяванне на кацельнях, тэхналагічныя прылады ў школьных стаўках, закупляецца транспарт для перавозкі дзяцей.

— Якая праведзена работа па будаўніцтве ці рэканструкцыі аб'ектаў аховы здароўя, адукацыі, культуры, а таксама сельскагаспадарчага прызначэння?

— Гэта даволі працяглы спіс самых розных аб'ектаў. Назаву найбольш значныя: рэканструкцыя дзіцячай абласной клінічнай бальніцы ў Гомелі пры долевым удзеле «чарнобыльскіх» сродкаў, рэканструкцыя сярэдняй школы ў аграгарадку Радуга Веткаўскага раёна, мадэрнізацыя фізкультурна-аздараўленчага комплексу «Брыз» у Чачэрску, капітальны рамонт з элементамі рэканструкцыі раённага Дома культуры ў Брагіне.

Акрамя таго, адкрыта 12 малочна-таварных фермаў у найбольш пацярпелых раёнах. У 2016 годзе ўведзена ў эксплуатацыю птушкафабрыка каля аграгарадка Навасёлкі Веткаўскага раёна (вытворчая магутнасць 20 тысяч тон мяса птушкі ў год). За два апошнія гады набыта 912 адзінак сельскагаспадарчай тэхнікі для арганізацый, якія працуюць у пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС раёнах.

— Кацярына Анатолеўна, як вядома, абласны Савет дэпутатаў выступае ініцыятарам кропкавага падыходу ў вырашэнні праблем сацыяльна-эканамічнага развіцця пацярпелых раёнаў. Што гэта дае?

— Усе раёны Гомельшчыны паступальна развіваюцца і забяспечваюць свой унёсак у дабрабыт краіны. Прычым кожны рэгіён вобласці — унікальны, мае сваю спецыфіку. Абласны Савет дэпутатаў укараніў практыку пашыраных сустрэч, на якіх прадстаўнікі органаў мясцовага кіравання і самакіравання разам абмяркоўваюць розныя пытанні жыцця раёнаў. У ходзе выязных семінараў комплексна вырашаецца цэлае кола пытанняў, адбываецца шырокі абмен ідэямі, думкамі, прапановамі і досведам.

На Гомельшчыне 19 раёнаў з 21 — гэта тэрыторыі, якія пацярпелі ад Чарнобыльскай аварыі. У зонах радыеактыўнага забруджвання знаходзіцца 1197 населеных пунктаў. У 1135 з іх жыве каля 880 тысяч чалавек.

Сумесна таксама разглядаем пытанні ўзаемадзеяння сельсаветаў і кіраўнікоў прадпрыемстваў па развіцці населеных пунктаў. Разам шукаем шляхі захавання і развіцця традыцыйных рамёстваў, фарміравання духоўна-маральнага патэнцыялу насельніцтва, турыстычнай прывабнасці рэгіёнаў, эфектыўнага выкарыстання мясцовых рэсурсаў, развіцця малога прадпрымальніцтва і арганізацыі самазанятасці насельніцтва, працаўладкавання грамадзян і іншыя.

— Тэматыка вашых сустрэч актуальная для жыхароў у кожнага раёна. Калі ласка, прывядзіце прыклад вырашэння нейкага праблемнага пытання, характэрнага для ўсёй вобласці, пасля падобнай сустрэчы.

— Так, летась па выніках выязнога пасяджэння ў Лоеўскім раёне па тэме прывядзення ў належны стан месцаў пахавання, што знаходзяцца ў сельскай мясцовасці, пастаяннай камісіяй абласнога Савета па аграрных пытаннях, экалогіі і праблемах пераадолення наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС быў рэалізаваны пілотны праект. Размова ідзе пра рэгістрацыю праваў сельвыканкамаў на зямельныя ўчасткі, занятыя грамадзянскімі могілкамі, з мінімальнымі выдаткамі. Ліквідаваны прававыя перашкоды для фінансавання мерапрыемстваў па добраўпарадкаванні месцаў пахавання. Рэгламент дзеянняў па рэгістрацыі накіраваны ўсім райвыканкамам для рэалізацыі на месцах.

Вырашаны і іншыя шматлікія пытанні, якія ўздымалі жыхары раёнаў: добраўпарадкаванне, утрыманне дарог, вуліц сельскіх населеных пунктаў, устаноўка кантэйнерных пляцовак для збору смецця, рамонт спартыўных гульнявых пляцовак.

Нарэшце, адзначу, што сёлета актыўна працягваецца рэалізацыя мерапрыемстваў Дзяржпраграмы ЧАЭС. На кантролі работы па радыяцыйнай абароне насельніцтва павышэнне эфектыўнасці адраснай спецыялізаванай медыцынскай дапамогі, а таксама паляпшэнне якасці і ўзроўню жыцця ў забруджаных радыенуклідамі раёнах.

ЖЫЦЦЁ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

У раёне, які мяжуе з чарнобыльскай зонай адчужэння, людзі думаюць пра далейшае развіццё родных мясцін.

СЁЛЕТА жыхары менш чым трох тысяч вясковых двароў Хойніцкага раёна ў складчыну добраахвотна сабралі 7 тысяч рублёў. Гэта сур'ёзны фінансавы ўнёсак у добраўпарадкаванне роднай зямлі. Людзі таксама актыўна дапамагаюць наводзіць парадак на вясковых могілках, месцах агульнага карыстання, робяць прывабнымі ўласныя сядзібы. Павагу выклікае вялікае жаданне старэйшага пакалення і моладзі захаваць памяць пра родныя мясціны. Таму яны разам з дэпутатамі абнаўляюць памятныя знакі героям Вялікай Айчыннай, усталёўваюць новыя прыгожыя паклонныя крыжы ў вёсках, добраўпарадкоўваюць грамадзянскія могілкі.

Нядаўна пераможцам абласнога конкурсу сярод найлепшых гарадскіх, пасялковых і сельскіх Саветаў дэпутатаў абраны Барысаўшчынскі сельсавет Хойніцкага раёна. Ён прызнаны найлепшым у групе намінантаў з колькасцю насельніцтва ад 1,1 да 1,5 тысячы чалавек. Дыплом першай ступені прадугледжвае і грашовую прэмію 1500 базавых велічынь. Гэтая перамога — вынік плённай сумеснай работы дэпутатаў і мясцовых жыхароў, лічаць у раённым Савеце дэпутатаў.

Фота дадзена Хойніцкім раённым Саветам дэпутатаў.

— Да ўдзелу ў конкурсе мы падрыхтавалі маляўнічы альбом-прэзентацыю, дзе расказалі пра гісторыю нашых мясцін, пра нашых людзей, — кажа **старшыня Барысаўшчынскага сельскага Савета дэпутатаў Алена СТАШКЕВІЧ.** — Праз фотасправаздачу імкнуліся абагульніць досвед нашых наглядальных камісій, расказаць пра мерапрыемствы па навядзенні парадку на зямлі. Традыцыйна мы праводзім грунтоўную работу па зносе старых пакінутых домаўладанняў. Адначасова наладжваем і сваю сістэму стымулявання малога прадпрымальніцтва на вёсцы, у прыватнасці, даём у арэнду аб'екты нерухомасці.

Алена Уладзіміраўна адзначае, што яе апошнім часам асабліва радуе актыўнасць вяскоўцаў па добраўпарадкаванні ўласных падворкаў і сядзіб: рамантуюць агароджы, ствараюць малыя архітэктурныя формы, разбіваюць клумбы.

Летась сіламі дэпутатаў і вясковых актывістаў у Барысаўшчыне адкрылі пляцоўку для адпачынку і заняткаў спортам. Грунтоўную падтрымку атрымалі ад народных абранцаў — дэпутатаў Хойніцкага райсавета, якія вылучаліся менавіта ад гэтых мясцовых акруг.

Алена Сташкевіч звяртае ўвагу і на новую сумесную гісторыка-патрыятычную ініцыятыву ў гэтым населеным пункце. Дэпутаты за ўласныя сродкі ўзводзяць мемарыяльны знак у памяць дзвюх соцень салдат-герояў, якія адсюль пайшлі на фронт і не вярнуліся. Гэта вельмі грунтоўны і надзвычай важны праект для выхавання дзяцей і моладзі.

Дарэчы, Барысаўшчынскі сельскі Савет вызначаецца ў Хойніцкім раёне не толькі ініцыятыўнымі жыхарамі, але і цікавасцю да гэтых мясцін з боку маладых сужэнцаў. Тут пасялілася многа маладых шматдзетных сем'яў, якія самі абралі вёску замест горада.

— Мы ўсё робім для таго, каб нашы дзеці выраслі і засталіся на роднай зямлі, — кажа Алена Уладзіміраўна. — У нас шмат маладых сем'яў, якія падаюць заявы на будаўніцтва індывідуальных дамоў у нашым сельсавеце. Сёлета пяць з іх пачынаюць будавацца. Летась дзве сям'і пабудаваліся ўжо ў Барысаўшчыне і Храпкаве.

Многія сем'і разглядаюць пабудовы жылля на вёсцы ў тым ліку дзякуючы выкананню ў гэтай мясцовасці праграмы «Чыстая вада». Летась на тэрыторыі Хойніцкага раёна былі пабудаваны чатыры станцыі абезжалезвання.

Матэрыялы паласы падрыхтавала Наталля КАПРЫЛЕНКА.